

Звернення

Центральної ради Союзу русинів-українців Словацької Республіки до співгромадян з нагоди перепису населення

Перепис населення, будинків та квартир, який відбудеться в нашій країні у березні 2021 року, має відобразити кількісні зміни, що настали у сфері матеріального виробництва і духовної культури за останнє десятиріччя.

Важливість точних даних про чисельність і склад населення при управлінні державою та її окремими регіонами незаперечна. Тому підготовці перепису населення приділяється неабияка увага не тільки з боку компетентних державних органів, але й з боку політичних сил. На жаль, в останніх десятиріччях в нашій державі не створюється якась занадто доброзичлива атмосфера у ставленні до української національної меншини, ба навіть відчувається зусилля до скорочення її чисельності. Для досягнення своєї цілі використовуються наші хронічні недуги – конфесійна ворожнеча, національна байдужість та відсутність єдності власної інтелігенції у вирішуваних складних проблемах нашого національно-культурного життя.

Ці непорозуміння серед нашого населення (переважно серед духовної і світської інтелігенції) спричинилися до штучного поділу української національної меншини в Словаччині на два протилежні табори – українців і русинів, що в кінцевому результаті значно послабило хворий національний організм і загальмувало національно-культурний розвиток нашої етнічної спільноти. Мали б, нарешті, опам'ятатися всі ті, які в чужих інтересах розділювали і розділюють нашу національну меншину на ворогуючі табори, бо це лише на користь когось третього.

І так перед нами знову постає важливе питання – як нам визначити свою національність.

Загальновідомо, що наші предки впродовж віків називали себе руськими, русинами, а свою землю, мову, віру – руською. Але руси-

нами визначили себе й наші брати по той бік Карпат, які пізніше прийняли нову назву – українець, український. Вчені різних національностей однозначно довели належність підкарпатських русинів до малоруського, тобто українського народу. На цій платформі стояли всі культурно-освітні установи повенецької Чехословаччини. Українську літературну мову було введено в школи, театр, радіомовлення та редакції газет і журналів. Немало літературних творів і наукових досліджень увійшло у скарбницю всенародної української культури і, таким чином, увели Пряшівщину до загальнонаціонального українського і загальнодержавного словацького культурного контексту.

Ми не є проти народного русинства, бо ми б були самі проти себе і своїх основ. Але оживлення політичного русинізму в Карпатському регіоні стало засобом денационалізації нашого населення та занепаду національно-культурного життя всієї нашої національної меншини. До чого може вести далі продовження внутрішньоетнічної боротьби, догадатися не важко.

Русини-українці, які проживають в Словацькій Республіці, є найзахіднішою гілкою українського народу. Тому звертаємося до всіх співгромадян, до всіх тих, кому лежить на серці доля свого роду, не підпасти ворожій антиукраїнській агітації, а під час перепису населення записати свою національність як українську (русинську) з тим, що ми і надалі єдина національна меншина.

Перепис населення, будинків і квартир у 2021 році – важлива громадсько-політична подія Словацької Республіки. До неї треба поставитися з належною громадянською відповідальністю.

Центральна рада
Союзу русинів-українців
Словацької Республіки

Новорічні традиції у скансені

11 січня 2020 р. в скансені СНМ – Музею української культури у Свиднику свідничани привітали Новий рік за юліянським календарем традиційною акцією «Новорічні традиції в скансені». Присутні могли повернутись у минуле і прослідкувати традиційну забиячку – колоття свині, але і покоштувати свинину.

Віночком народних віншівок і колядок представився фольклорний колектив «Макови-

ця», для піднесення доброго настрою грала музично-співацька група «Позберанці».

Велику родину жителів Свидника і прихильників привітав директор музею Ярослав Джоґаник. Побажали здоров'я і успіхів в Новому році голова Пряшівського самоврядного краю Мілан Маєрський і приматорка міста Свидник Марцела Іванчова.

Текст і фото
Ладислава ЦУПЕРА.

▲ На фото (зліва): Марцела Іванчова, Мілан Маєрський, Ярослав Джоґаник.

У Пряшеві оновили дитсадок

Ми вже інформували про те, що в Пряшеві розпочалась реконструкція дитсадка по вул. Сладковича. Цими днями місто Пряшів офіційно повідомило, що дитсадок було реконструйовано з власних джерел міста на суму 137 748 євро.

Будинок було реконструйовано з метою розширення про-

сторів дитсадка. Реконструйований інтер'єр поповнився складом продуктів, канцелярією і денним залом. Завдяки реконструкції створились додаткові можливості для кухні, ідальні та туалету. У дитячій кімнаті також встановлено нові міжкімнатні двері. Було оновлено санітарний

вузол, кондиціонер, електропроводку, центральне опалення та каналізацію.

Дитсадок сімейного типу дуже популярний серед жителів Пряшева і є єдиним у Пряшеві з українською мовою навчання.

Ред.

Пригадали 75-ту річницю визволення

Місто Пряшів 17-го січня 2020 року пригадало 75-ту річницю визволення. З цієї нагоди відбувся пам'ятний акт покладання вінків до підніжжя пам'ятника визволителям в центрі міста.

Представники міста, Обласного комітету Словацького союзу антифашистських борців, органів державного управління, збройних сил, рятувальних підрозділів та інших організацій поклали вінки до пам'ятника Червоній армії.

Значення визволення для сучасного покоління оцінила приматорка міста Пряшів Андреа Турчанова. У покладанні вінків взяли участь голова Уряду Словацької Республіки Петер Пеллеґріні (на фото) та міністр внутрішніх справ СР Денис Сакова.

«Заповіт тих, хто вижив, зрозумілий: Не забуваймо, віддаймо честь героям війни, які жертвували своїм життям, аби ми були вільними», – заявив Петер Пеллеґріні.

Згодом учасники урочистого акту поклали вінки до пам'ятника жертвам бомбардування Пряшева.

У відзначенні 75-річчя визволення і покладанні вінків взяла участь делегація Союзу русинів-українців СР на чолі з в.о. голови Центральної ради СРУСР Павлом Богданом.

Фінансові пожертви

Редакція «Нового життя» вдячна за моральну і матеріальну підтримку читачів і прихильників газети. На фонд газети «Нове життя» і діяльність СРУСР пожертвували:

Михайло Шкурла, Пряшів – 50 €

Юрій Дацко, Пряшів – 30 €

Олена Довгович, Кошиці – 50 €

Микола Тягла, Пряшів – 20 €

Микола Деніс, Бардіїв – 20 €

Пожертви на газету, на діяльність Словацько-українського культурного та інформаційного центру та Союзу русинів-українців СР можна надсилати на такий рахунок:

VÚB Prešov, číslo účtu: SK95 0200 0000 0000 0223 4572
Редакція.

▲ З нагоди Дня соборності України 22 січня 2020 року в Пряшеві відбулась зустріч представників українських громадських організацій Словаччини і співробітників Посольства України в Словацькій Республіці. Урочисту доповідь з нагоди державного свята України виголосив Надзвичайний і Повноважний посол України в Словацькій Республіці Юрій Мушка. Посол цікавився сучасним станом культурно-національного життя української національної меншини Словаччини, в тому числі станом шкіл з вивченням української мови. У зустрічі взяли участь представники українських громад Бардієва, Гуменного, Кошиць, Пряшева, Свидника, Снини, Старої Любовні та Братислави.

В художній програмі під супровід на акордеоні Ігоря Крети популярні українські народні пісні виконав Марко Мохнач.

-мі-

Сорок п'ятий Новорічний бал РЕГІОНАЛЬНОЇ РАДИ СРУСР В КОШИЦЯХ

У суботу, 11-го січня 2020 року, у культурно-громадському центрі Технічного університету по вул. Єдліковій в Кошицях зустрілись учасники Новорічного балу русинів-українців. За ліком це вже сорок п'ятий бал, який організувала Кошицька регіональна рада СРУСР. На цей раз до 200 гостей прийняло запрошення спільно привітати Новий рік за юліанським календарем. Святковий вечір вітальним словом відкрив голова РР СРУСР доц. Йосиф Вок. В той же час висловив і особливу подяку за успішну підготовку, підтримку та реалізацію 45-го балу русинів-українців в Кошицях, а саме Юрію Магурові з дружиною Анною, Олександром та Зденьковим Шлехтовим, Олександром Тарчовим і Валерією Смильницької. Після вступного слова забаву розпочали учасники художньої програми.

В цьому році присутніх своїми віншами, колядками та піснями поздоровила кошицька чоловіча співацька група «ПОЛЯНА» (керівник та музичний супровід Ярослав Дірга) (на фото), а танцем – Дитяче танцювальне студіо Адріани Врбової (Detské tanečné štúdio Adriany Vrbovej), які є багаторазові чемпіони світу в категорії «Výrazový tanec». Танцями «Маріонети» та «Арабський

танець» з балету «Лускунчик» (Luskáčik) талановиті діти створили чудову атмосферу. Після них танцювальний паркет вже належав присутнім гостям, яким аж до скорого ранку грає музична група «КАРІН» із Свидника.

Опівночі всі присутні підняли чашки з шампанським і традиційно привітали вже другий раз, тепер вже за юліанським календарем, Новий 2020 рік. Новорічні побажання присутнім передала модератор вечора Валерія Смильницька, а після них залом прозвучало спільне «Многая літа».

Програма розважального вечора продовжувалась жеребку-

ванням багатьох томболи, до якої, крім генерального партнера РР СРУСР Кошиці, організації «Час на луску» д-р Миколи Барни, свій вклад внесли і далі спонсори, за що їм належить подяка організатора.

Чудова атмосфера, святковий настрій, прекрасні пісні і різноманітні танці продовжувались аж до ранніх годин. Від організатора балу, Кошицької регіональної ради СРУСР, слід висловити подяку всім, котрі своїм конкретним внеском сприяли задоволенню гостей Новорічного балу 2020 р.

До зустрічі, друзі, на балі 2021!

-свал-

КАЛЕНДАР центральних акцій Союзу русинів-українців Словацької Республіки у 2020 році

Назва акції	Дата проведення	Місце проведення
1. 30 конкурсний огляд з художнього читання жінок «Струни серця Ірини Невицької»	25.04.2020	ПРЯШІВ
2. 59 Фестиваль драми і художнього слова ім. Олександра Духновича	19.–20.05.2020	ПРЯШІВ
3. 55 Фестиваль фольклору русинів-українців Словаччини	06.–07.06.2020	КАМЙОНКА
4. 66 Свято культури русинів-українців Словаччини	19.–21.06.2020	СВИДНИК
5. Фольклорне свято русинів-українців	26.07.2020	ПИХНІ
6. 17 фестиваль «Пізнавай та зберігай традиції своїх предків»	15.–16.08.2020	ОРЯБИНА
7. 30 Фестиваль духовної пісні	24.–25.10.2020	СНИНА
8. 48 огляд народних пісень «Маковицька струна»	27.–28.11.2020 29.11.2020	БАРДІВ ПРЯШІВ
9. Не забудь свою коліску (цикл програм) 14 річник	II півріччя 2020	В селах на території діяльності окремих РР СРУСР

Словацько-українське товариство звітувало

18 грудня 2019 р. в Братиславі відбулись звітно-виборні збори Словацько-українського товариства. Звіт про діяльність у 2019 році підготував та зачитав голова товариства Антон Новак.

В першу чергу, згадав концерт українських пісень, який здійснився 28 червня 2019 р. у В-клубі з нагоди Дня Конституції України. Заслужений артист України Олександр Доля виконав кілька авторських творів, творів класиків укра-

їнської естради та українські народні пісні.

Виступили також артисти: Василь Грицак, Валерія Кашперова, Мартін Мікуш, Олександра Мікушова, яких супроводили професійні музиканти: Раймунд Каконі, професор – акордеон, Ігор Котсаба, випускник консерваторії ім. Чайковського в Києві та визначний і поважний композитор і піаніст Любіца Чековська, яка також аранжувала кілька представлених пісень.

Давнім прихильникам та членам Словацько-українського товариства Ользі Грицак та Василю Грицаку голова товариства передав дипломи – почесні грамоти за самовіддану працю на благо української національної меншини.

У В-клубі 19 вересня 2019 р. здійснився семінар з нагоди 250 річниці з дня народження Івана Котляревського. Марія Фоллріх підготувала цікавий аналіз життя і творчості Котляревського, в якому підкреслила його роль у формуванні української мови. Завдяки йому весь світ визнав українську мову мовою відродження українського народу.

Складовою семінару була, як правило, художня програма, в якій прозвучали музичні зразки з творчості письменника у виконанні професійних співаків та музикантів, передусім з найбільш відомого твору «Наталка Полтавка», який майстерно склав до тієї ж опери композитор Микола Лисенко. Цей твір розкриває найближчі риси українського народу – моральну чистоту, духовну силу та мужність.

Сценарій і режисуру обох програм реалізувала Марта Каконі.

Товариство підтримувало добрі відносини і співпрацю з організаціями та інституціями в Україні, передусім з Українсько-словацьким товариством в Києві та Ужгороді, Національною академією наук України, Національним університетом в Ужгороді та

іншими. До цього доклала велике зусилля Аліна Приганцова, яка вже майже 13 років готує фотохроніку діяльності товариства. Наукове співробітництво посилюється й між університетами Словаччини та України. Товариство підписало Меморандум про співпрацю в рамках проектів ЄС з громадським об'єднанням Громада Лікограду з Києва.

СУТ високо цінує співпрацю з Посольством України в СР, передусім із Світланною Гончаревською, Дмитром Конишевим, іншими членами дипломатичного корпусу та перш за все з послом України в СР Юрієм Мушкою.

Товариство активно співпрацює з організаціями та інституціями в Словаччині: Союзом русинів-українців СР, Музично-драматичним ансамблем Тараса Шевченка в Братиславі, Асоціацією слов'янської взаємності, Спілкою журналістів Словаччини, Союзом антифашистських борців, SARIO (Словацьке агентство з інвестицій та розвитку торгівлі), Словацько-українською торговельною палатою, президентом якої є Павол Долги, член нашої організації.

Звіт про економіку товариства підготував Антон Новак і зачитала Марта Каконі. Звіт про діяльність Ревізійної комісії підготував Михайло Калиняк, а зачитав його Михайло Клімік.

В дискусії виступили Наталка Зелієнкова, Марта Каконі, Володимир Паловчик, Рудольф Ковачик та Марія Фоллріх.

У 2020 році комітет буде працювати в такому складі: Антон Новак – голова, Марія Фоллріх – заступник голови, Марта Каконі – секретар та члени: Власта Пінтерова, Аліна Приганцова, Емануел Регак та Марія Рибак, а ревізійна комісія в складі: Михайло Калиняк – голова та члени: Михайло Клімік та Ярослава Гурна.

Марія ФОЛЛРІХ.

